

Cechy obszaru :

- teren posiadający znaczenie dla dziedzictwa kulturowego,
- nie występują formy ochrony przyrody.

Oddziaływanie inwestycji:

- inwestycja będzie obejmowała docelowo przebudowę ponad 1 000 mb drogi,
- planuje się wybudowanie 20 miejsc parkingowych – 250 m² w przypadku realizacji 1 wariantu i 22 miejsc parkingowych w – 275 m² w przypadku realizacji 2 wariantu koncepcji ,
- planowana jest wymiana linii elektroenergetycznej zasilającej – likwidacja słupów,

- nie planuje się przebudowy sieci infrastruktury wodno – kanalizacyjnej,

Przewiduje się zachowanie wartościowego drzewostanu. Pozostała zieleń zostanie usunięta.

Zaprojektowano drzewa owocowe - jabłonie, które stanowiąc będą obudowę głównych ciągów komunikacyjnych i placyków, wyznaczając jednocześnie w przestrzeni rynku ich przebieg.

Uzupełnieniem będą nasadzenia w formie sezonowych rabat kwiatowych.

Wokół drzew pozostawiona zostanie przestrzeń biologicznie czynna w formie kwadratu min. 150x150 cm zabezpieczonego ażurową kratą.

Drzewa do usunięcia:

Jesion 9 szt. obwód pnia 90 cm,

opłata za usunięcie: $90 * 91,54 * 2,37 = 19\,525,49 \text{ zł} * 9 = 175\,729,34 \text{ zł}$

Jesion 2 szt . obwód pnia 50 cm

opłata za usunięcie: $50 * 91,54 * 1,51 = 7\,048,54 * 2 = 14\,097,08 \text{ zł}$

Jodła pospolita 2 szt obwód pnia 40 cm

opłata za usunięcie: $40 * 91,54 * 1,51 = 5\,527, \text{zł} * 2 = 11\,054,40 \text{ zł}$

Klon pospolity 1 szt. obwód pnia 28 cm.

opłata za usunięcie: $28 * 91,54 * 1,51 = 3\,870,31 \text{ zł}$

W miejsce usuniętych drzew zostaną posadzone ozdobne jabłonie w różnych odmianach w ilości 60 sztuk.

Inwestycja zgodna ze Strategią rozwoju Miasta i Gminy Biała Rawska, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Biała Rawska, Planem zagospodarowania przestrzennego

<p>Inwestycja na etapie realizacji nie wpłynie negatywnie na środowisko. Przewidywana przebudowa drogi spowoduje poprawę nawierzchni i poprawi bezpieczeństwo korzystających z ruch kołowego i pieszych.</p> <p>Przebudowa przestrzeni publicznej spowoduje poprawę wizerunku miasta, podniesie prestiż obszaru, zostanie utworzona strefa przyjazna mieszkańcom i przyjezdnym.</p>		
<p>Rodzinny park rozrywki i edukacji ekologicznej</p> <p>(obszar nr 2)</p>	<p>2013-2014</p> <p>II etap</p> <p>2016-2020</p>	<p>908 000</p> <p>700 000</p>
<p> Udział środków – źródła finansowania</p> <p> Środki Urzędu Gminy Biała Rawska</p> <p>Odpowiedzialność za realizację: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej</p> <p>Cechy obszaru :</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie występują formy ochrony przyrody. <p>Oddziaływanie inwestycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - II etap realizacji inwestycji dotyczy realizacji ścieżek rowerowych, - inwestycja nie obejmuje przebudowy dróg, tworzenia miejsc parkingowych i realizacji infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, - nie przewiduje się wycinania drzew. <p>Inwestycja zgodna ze Strategią rozwoju Miasta i Gminy Biała Rawska, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Biała Rawska, Planem zagospodarowani przestrzennego</p> <p>Przeprowadzona inwestycja spowodowała utworzenie obszarów sprzyjających rekreacji i podnoszenia kondycji mieszkańców.</p>		
<p>Rozwój turystyki kulturowej w</p>	<p>2017-2019</p>	<p>1 500 000</p>

<p>oparciu o zasoby historyczne i dziedzictwo krajobrazu</p>		
<p> Udział środków – źródła finansowania Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 </p> <p>Oś VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu</p> <p>Działanie VI.2. Rozwój gospodarki turystycznej</p> <p> Środki Gminy Biała Rawska</p> <p>Odpowiedzialność za realizację: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej</p> <p>Cechy obszaru :</p> <p>- nie występują formy ochrony przyrody.</p> <p>Oddziaływanie inwestycji:</p> <p>- projekt dotyczy realizacji ścieżek rowerowych, - inwestycja nie obejmuje przebudowy dróg, tworzenia miejsc parkingowych i realizacji infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, - nie przewiduje się wycinania drzew.</p> <p>Inwestycja zgodna ze Strategią rozwoju Miasta i Gminy Biała Rawska, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Biała Rawska, Planem zagospodarowania przestrzennego</p> <p>Inwestycja na etapie realizacji wpłynie na poprawę systemu ścieżek rowerowych, co sprzyja rozwojowi turystyki lokalnej i ponadlokalnej.</p>		
<p>Rewaloryzacja zabytkowego parku (zrealizowany)</p>	<p>2015</p>	<p>1 797000</p>
<p> Udział środków – źródła finansowania Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi </p> <p>Konkurs „Przyrodnicze perły województwa łódzkiego” – rewaloryzacja zabytkowych</p>		

parków i ogrodów (910 000)

 Środki Gminy Biała Rawska

Odpowiedzialność za realizację:

Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej

Cechy obszaru:

- teren posiadający znaczenie dla dziedzictwa kulturowego – obszar zabytkowego parku podlegającego ochronie prawnej z uwagi na wpisanie do rejestru zabytków,
- pięć drzew objęto ochroną prawną i uznano za pomniki przyrody, są to: dwa modrzewie europejskie, dwa dęby szypułkowe i jesion wyniosły.

Inwestycja zgodna ze Strategią rozwoju Miasta i Gminy Biała Rawska, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Biała Rawska, Planem zagospodarowania przestrzennego

Przeprowadzona inwestycja znacznie poprawiła krajobraz przyrodniczo – kulturowy zabytkowego parku wpisanego do rejestru zabytków.

Przeprowadzone prace pielęgnacyjne drzewostanu poprawiły formę zdrowotną drzew uznanych za pomniki przyrody.

Utworzenie Regionalnego	Muzeum	2017 -2018	200 000
--------------------------------	---------------	------------	---------

 Udział środków – źródła finansowania

 działania LEADER

utworzone w celu zwiększenia rozwoju lokalnego, kierowanego przez rodzimą społeczność.

Dotowany może być m.in. rozwój działalności pozarolniczej, produktów lokalnych; rodzimego dziedzictwa; turystyki kulturowej i rekreacyjnej ogólnodostępnej i niekomercyjnej.

Odpowiedzialność za realizację:

Białskie Stowarzyszenie Historyczne w Białej Rawskiej

Cechy obszaru:

- teren posiadający znaczenie dla dziedzictwa kulturowego,
- nie występują formy ochrony przyrody.

Oddziaływanie inwestycji:

- projekt dotyczy utworzenia muzeum w istniejącym obiekcie,
- inwestycja nie obejmuje przebudowy dróg, tworzenia miejsc parkingowych i realizacji infrastruktury wodno – kanalizacyjnej,
- nie przewiduje się wycinania drzew.

Inwestycja zgodna ze Strategią rozwoju Miasta i Gminy Biała Rawska, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Biała Rawska, Planem zagospodarowani przestrzennego.

Inwestycja na etapie realizacji nie wpłynie negatywnie na środowisko. Poprawi stan obiektu i wpłynie na kształtowanie świadomości mieszkańców o wartościach dziedzictwa kulturowego.

Przeprowadzenie prac remontowych w obrębie zabytkowego kościoła	2013- 2020	900 000
---	------------	---------

 Udział środków – źródła finansowania

 Program MKiDN „Dziedzictwo Kulturowe”

- **Priorytet 1.** Ochrona zabytków

 Budżet Województwa Łódzkiego

- Dotacja na prace konserwatorskie przy zabytkach

 Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków

- **Dotacje** na prace konserwatorskie przy zabytkach

 Środki Parafii

<p>Cechy obszaru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teren posiadający znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, - nie występują formy ochrony przyrody. <p>Odpowiedzialność za realizację: Parafia rzymsko – katolicka</p> <p>Oddziaływanie inwestycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekt dotyczy prac remontowych, - inwestycja nie obejmuje budowy dróg, tworzenia miejsc parkingowych i realizacji infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, - nie przewiduje się wycinania drzew. <p>Inwestycja zgodna ze Strategią rozwoju Miasta i Gminy Biała Rawska, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Biała Rawska, Planem zagospodarowania przestrzennego</p> <p>Inwestycja na etapie realizacji nie wpłynie negatywnie na środowisko a jedynie poprawi stan techniczny zabytkowego kościoła wpisanego do rejestru zabytków.</p>		
<p>Rewaloryzacja zabytkowej kolejki wąskotorowej z wykorzystaniem na cele turystyczne</p> <p>(projekt poza obszarem wskazanym do rewitalizacji mający wpływ na rozwój funkcji turystycznych w planowanym obszarze rewitalizacji)</p>	<p>2017-2019</p>	<p>6 100 000</p>
<p> Udział środków – źródła finansowania</p> <p> Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020</p> <p>Oś VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu</p> <p>Działanie VI.2. Rozwój gospodarki turystycznej</p> <p> Środki Gminy Biała Rawska</p>		

Odpowiedzialność za realizację:

Fundacja Polskich Kolei Wąskotorowych

Cechy obszaru:

- teren posiadający znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, kolejka wąskotorowa podlega prawnej ochronie konserwatorskiej z uwagi na wpisanie do rejestru zabytków,
- nie występują formy ochrony przyrody.

Oddziaływanie inwestycji:

- projekt dotyczy remontu zabytkowego torowiska,
- inwestycja nie obejmuje budowy dróg, tworzenia miejsc parkingowych i realizacji infrastruktury wodno – kanalizacyjnej,
- nie przewiduje się wycinania drzew.

Inwestycja zgodna ze Strategią rozwoju Miasta i Gminy Biała Rawska, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Biała Rawska, Planem zagospodarowania przestrzennego.

Inwestycja na etapie realizacji nie wpłynie na oddziaływanie na środowisko a jedynie poprawi stan techniczny zabytkowej kolejki wąskotorowej relacji Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska. Co z całą pewnością zapewni rozwój turystyki kulturowej o charakterze ponadlokalnym.

Rewaloryzacja zabytkowego zameczku	2013- 2019	700 000
---	------------	---------

 Udział środków – źródła finansowania

 Program MKiDN „Dziedzictwo Kulturowe”

- **Priorytet 1. Ochrona zabytków**

 Budżet Województwa Łódzkiego

- Dotacja na prace konserwatorskie przy zabytkach

 Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków

- **Dotacje** na prace konserwatorskie przy zabytkach

 Środki Prywatnego Właściciela

Cechy obszaru:

- teren posiadający znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, zameczek i park wpisany do rejestru zabytków,
- w sąsiedztwie zameczku występuje modrzew europejski uznany za pomnik przyrody.

Odpowiedzialność za realizację:

Właściciel Prywatny

Oddziaływanie inwestycji:

- projekt dotyczy prac remontowych,
  - inwestycja nie obejmuje budowy dróg, tworzenia miejsc parkingowych i realizacji infrastruktury wodno – kanalizacyjnej,
  - nie przewiduje się wycinania drzew.

Inwestycja zgodna ze Strategią rozwoju Miasta i Gminy Biała Rawska, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Biała Rawska, Planem zagospodarowania przestrzennego.

Inwestycja na etapie realizacji nie wpływa negatywnie na środowisko, poprawia stan techniczny zabytkowego zameczku wpisanego do rejestru zabytków. Prowadzone prace uwzględniają nienaruszalność pomnika przyrody – modrzewia europejskiego zlokalizowanego w sąsiedztwie zameczku.

Termomodernizacja budynku Biblioteki Publicznej	2016-2017	480 000
--	-----------	---------

 Udział środków – źródła finansowania

 Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020

Działanie IV.2. Termomodernizacje budynków

Odpowiedzialność za realizację:

Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej

Cechy obszaru:

<p>- obiekt zlokalizowany na terenie posiadającym znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, - w sąsiedztwie obiektu nie występują pomniki przyrody.</p> <p>Oddziaływanie inwestycji:</p> <p>- projekt dotyczy prac termomodernizacyjnych, - inwestycja nie obejmuje budowy dróg, tworzenia miejsc parkingowych i realizacji infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, - nie przewiduje się wycinania drzew.</p> <p>Inwestycja zgodna ze Strategią rozwoju Miasta i Gminy Biała Rawska, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Biała Rawska, Planem zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Inwestycja na etapie realizacji nie wpłynie negatywnie na środowisko a jedynie spowoduje poprawę stanu technicznego obiektu zlokalizowanego na terenie strefy ochrony konserwatorskiej wpisanej do rejestru zabytków.</p>			
<p>Zakup ciężkiego samochodu ratowniczego dla OSP</p>		<p>2016 -2017</p>	<p>1 300 000</p>
<p> Udział środków – źródła finansowania</p> <p> Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020</p> <p> Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Za pośrednictwem Zarządu Głównego Ochotniczej Straży Pożarnej</p> <p> Wojewódzki Fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej</p> <p>Odpowiedzialność za realizację: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej</p> <p>Planowana inwestycja wpłynie na poprawę bezpieczeństwa.</p>			
<p>Remonty zabytkowych budynków zlokalizowanych pierzejach historycznego rynku</p>		<p>2013-2020</p>	<p>nie oszacowano</p>

 Udział środków – źródła finansowania

 Fundusze Prywatnych Właścicieli

Cechy obszaru:

- obiekty zlokalizowane na terenie posiadającym znaczenie dla dziedzictwa kulturowego,
- w sąsiedztwie obiektów nie występują pomniki przyrody.

Odpowiedzialność za realizację:

Prywatni Właściciele Obiektów

Oddziaływanie inwestycji:

- projekt dotyczy prac remontowych,
  - inwestycje nie obejmują budowy dróg, tworzenia miejsc parkingowych i realizacji sieci infrastruktury wodno – kanalizacyjnej,
  - nie przewiduje się wycinania drzew.

Inwestycja zgodna ze Strategią rozwoju Miasta i Gminy Biała Rawska, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Biała Rawska, Planem zagospodarowania przestrzennego

Inwestycje na etapie realizacji nie wpłyną negatywnie na środowisko a jedynie poprawia stan techniczny obiektów zlokalizowanych na terenie strefy ochrony konserwatorskiej wpisanej do rejestru zabytków.

<p>Cykliczna organizacja Białskiego Pikniku Profilaktyki Zdrowotnej</p> <p>„Żyj zdrowo na sportowo”</p> <p>W tym m.in. przeprowadzanie badań laboratoryjnych, organizacja rajdów rowerowych</p> <p>Biała Rawska – Zdrowa Gmina (III miejsce w konkursie)</p>	<p>2012-2020</p>	<p>30 000</p>
---	------------------	---------------

 Udział środków – źródła finansowania

<p> Środki Urzędu Gminy Biała Rawska</p> <p>Odpowiedzialność za realizację: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej</p> <p>Impreza organizowana na terenie zabytkowego parku wpisanego do rejestru zabytków.</p> <p>W parku występuje 5 pomników przyrody.</p> <p>Planowana inwestycja nie wpłynie negatywnie na środowisko, poprawi jedynie świadomość lokalną o dziedzictwie przyrodniczo – kulturowym miasta, gminy i regionu.</p>		
<p>Cykliczna organizacja imprez o charakterze kulturowym integrujących mieszkańców m.in. Dożynek, Bialskich festynów, Turniejów i zabaw rodzinnych na terenie parku rozrywki, Zawodów StrongMenów z udziałem wielokrotnego mistrza świata M. Pudzianowskiego</p>	<p>cyklicznie</p>	<p>80 000</p>
<p> Udział środków – źródła finansowania</p> <p> Środki Gminy Biała Rawska</p> <p>Odpowiedzialność za realizację: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej</p> <p>Imprezy organizowane na terenie zabytkowego parku wpisanego do rejestru zabytków oraz w przestrzeni rynku wpisanego do rejestru zabytków ,</p> <p>- na terenie parku występuje 5 drzew uznanych za pomniki przyrody.</p> <p>Planowane inwestycje nie wpłyną negatywnie na środowisko. Poprawią jedynie więzi lokalne i wzrost świadomości społecznej o dziedzictwie swojej „Małej Ojczyzny”.</p>		

Działania związane z renowacją i rewitalizacją obszarów w Białej Rawskiej rozpoczęły się w 2013 roku. Przeprowadzane prace dotyczyły remontu zameczku, kościoła i pojedynczych obiektów w historycznym centrum, utworzenia parku rozrywki, rewaloryzacji zabytkowego parku na terenie którego występuje pięć drzew uznanych

za pomniki przyrody są to: dwa modrzewie europejskie, dwa dęby szypułkowe i jesion wyniosły.

Zakres prac renowacyjnych obiektów dotyczył głównie wymiany pokrycia dachowego, wymieniany stolarki okiennej i drzwiowej, wymiany obróbki blacharskiej.

Renowacji poddane były nieliczne obiekty mieszkaniowo – użytkowe zlokalizowane w centrum miasta.

W ostatnich latach utworzono park zabaw z elementami sprzyjającymi podnoszeniu kondycji fizycznej w dolinie rzeki Białki.

Z zakresu rewaloryzacji przeprowadzono złożone działania rewaloryzacyjne zabytkowego parku miejskiego będącego własnością miasta.

Przeprowadzone działania nie powodowały pogorszenia jakości środowiska. A przeprowadzane renowacje zabytków i rewaloryzacja parku znacznie poprawiła wizerunek miasta i wpłynęła na polepszenie jakości krajobrazu.

Przedstawione powyżej ramy realizacji przedsięwzięć nie powodują znaczącego oddziaływania na środowisko. Planowana docelowa przebudowa drogi spowoduje poprawę nawierzchni i wpłynie na bezpieczeństwo podróżnych. Rewitalizacja historycznego rynku spowoduje wycięcie drzew, co wpłynie na środowisko miasta Białą Rawska ale jednocześnie poprawi wizerunek historycznej przestrzeni publicznej integrującej społeczność lokalną.

Realizacja powyżej wskazanych działań zgodnie z zapisami art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199 poz. 1227) nie spowoduje prawdopodobieństwa oddziaływania skumulowanego i transgranicznych oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

ZASADY KOMPLEMENTARNOŚCI PROCEDURALNO – INSTYTUCJONALNYCH

Zasadą prowadzącą do osiągnięcia skutecznej realizacji założonych w Zintegrowanym Programie Rewitalizacji celów, działań i zadań jest przyjęcie systemu wdrożeniowego. Przewiduje się, wdrażanie Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Miasta Biała Rawska na lata 2015 - 2020 będzie odbywało się we wskazanych latach 2015 – 2020 m.in. poprzez realizację zakładanych projektów,

z uwzględnieniem wskazywanego powyżej harmonogramu i planowanego bilansu finansowego dla wykonania wyznaczonych celów, działań i zadań.

Nadzór merytoryczny nad koncepcją realizacji projektu rewitalizacji posiada instytucja wdrażająca - Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej, którego organizację sprawuje Burmistrz Białej Rawskiej. Kwestie finansowe nad projektami z zakresu rewitalizacji sprawuje Skarbnik Białej Rawskiej.

System wdrażania Zintegrowanego Programu Rewitalizacji przyporządkowany będzie strukturze Urzędu Miasta. Odpowiedzialność za realizację celów, działań i zadań sprawować będą Naczelnicy Wydziałów Urzędu Miasta i Gminy Białą Rawska. Monitorowanie realizacji Zintegrowanego Programu Rewitalizacji w imieniu Burmistrza prowadzić będzie koordynator ds. Rewitalizacji.

Zakładaną realizację Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Miasta Białą Rawska poprzedzą przeprowadzone konsultacje społeczne, wymagane uzgodnienia m.in. z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i zatwierdzenie przez Radę Miejską.

Podział realizacji celów, działań i zadań zakłada następująca realizację zgodnie z kryterium podmiotowym na zadania, które będą realizowane przez:

- Urząd Miasta i Gminy Białą Rawska,
- jednostki organizacyjne,
- pozostałe podmioty.

Zadania podlegające realizacji przez Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej i Wydziały merytoryczne Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostki organizacyjne m.in. wnioskodawców zgłaszających projekty do Programu, we współpracy z Urzędem Miasta i Gminy – odpowiedzialnym za rozwój i promocję Miasta i Gminy Białą Rawska.

Wydziały Urzędu Miasta i Gminy Białą Rawska odpowiedzialne za rozwój i promocję Miasta i Gminy Białą Rawska pełnić będą określone funkcje:

- koordynację prowadzonych etapów realizacji prac
- zapewnienie kompleksowości i komplementarności zamierzeń rewitalizacyjnych,
- udział w zarządzaniu realizowanymi projektami,

- udział w aplikowaniu o dostępne fundusze pochodzące z różnych źródeł finansowania,
- monitoring realizacji zamierzonych celów, działań i zadań, poprzez wdrażanie określonych projektów,
- przygotowanie raportów z postępów prac i realizacji zakładanych celów, działań i zadań,
- współpraca podczas wdrażania i realizacji projektów innych uczestników i podmiotów,
- monitorowanie realizacji projektów realizowanych przez beneficjentów,
- przekazywanie informacji o dostępnych źródłach finansowania na szczeblu europejskim , krajowym, wojewódzkim.

Pozostałe podmioty uczestniczące w szeroko rozumianym procesie rewitalizacji Miasta Biała Rawska posiadają prawo do samodzielnej formy realizującej zamierzone projekty, uczestnicząc w monitoringu i ich ocenie efektów poprawy sytuacji w sferze przestrzennej, krajobrazowej, technicznej, ekonomicznej, gospodarczej i społecznej obszaru podlegającego rewitalizacji.

Do zakresu powierzonych działań Urzędowi Miasta i Gminy Biała Rawska należą m.in. zadania prowadzenia dialogu społecznego na temat wdrażania i skuteczności Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Miasta Biała Rawska.

Zakłada się przyjęcie systemu realizacji i wdrażania Programu Rewitalizacji opartego na:

- stałym obserwowaniu zewnętrznych uwarunkowań na szczeblu europejskim, krajowym, ponadregionalnym i regionalnym w zakresie dostępnych instrumentów wsparcia mających wpływ na realizację Zintegrowanego Programu Rewitalizacji
- stałym kodowaniu – rejestrowaniu osiągania założonych celów i rezultatów,
- stałym kodowaniu – rejestrowaniu procesów zachodzących zmian w sferach przestrzennej, krajobrazowej, technicznej, gospodarczej i społecznej na terenach przeznaczonych do rewitalizacji,
- stałym kodowaniu – rejestrowaniu i monitorowaniu zmian osiągniętych w wyniku kontynuacji projektów realizowanych w poprzednim okresie finansowania mających wpływ na realizację obecnie prowadzonych działań.

Monitorowanie Zintegrowanego Programu Rewitalizacji obejmuje również:

- stałe kodowanie - rejestrowanie osiągniętych zmian i rezultatów realizacji projektów z zakresu działań społecznych i prowadzonych procesów inwestycyjnych .

Zintegrowany Program Rewitalizacji zakłada:

- prowadzenie bieżącej i okresowej oceny realizacji ZPR poprzez recenzję osiągniętych rezultatów i monitoring oceny aktualności przyjętych kierunków działań.

Koordinator do spraw rewitalizacji wspólnie z Zespołem realizującym działania rewitalizacyjne na bieżąco prowadzi monitoring działań i opracuje system oceny oraz monitoringu realizacji celów, zadań i działań założonych w ZPR.

Urząd Miasta i Gminy Białą Rawska, jednostki organizacyjne oraz beneficjenci biorący udział w realizacji Zintegrowanego Programu Rewitalizacji odpowiadają za procesy realizacji i metody wdrażania wyznaczonych w ZPR celów, działań i zadań oraz ich monitorowanie.

Koordinator do spraw rewitalizacji co 2 lata przeprowadza ocenę z wyników przeprowadzanych prac przyjętych w Zintegrowanym Programie Rewitalizacji. Ocenia zmiany uwarunkowań zewnętrznych na szczeblu europejskim, krajowym, ponadregionalnym i regionalnym i rekomenduje potrzebę aktualizacji i zmian w ZPR.

Aktualizacja Zintegrowanego Programu Rewitalizacji może być przeprowadzana w zależności od potrzeb. Zakres przewidzianych do realizacji projektów powinien być uszczegóławiany co 1 rok lub 2 lata. Stan kompleksowych działań rewitalizacyjnych w obszarze rewitalizowanym powiem być zaktualizowany co 4 lata.

Przeprowadzoną aktualizację Zintegrowanego Programu rewitalizacji zatwierdza Rada Miejskiej Białej Rawskiej na wniosek Burmistrza.

Monitorowane wskaźniki produktu:

- Liczba obiektów, które uzyskały nowe funkcje w wyniku rewitalizacji [szt.],
- Liczba zabytków nieruchomych poddanych pracom remontowym/konserwatorskim [szt.],
- Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów małej architektury [szt.],

- Liczba zmodernizowanych miejsc rekreacji i terenów zielonych [szt.],
- Liczba wybudowanych systemów przeciwpożarowych i przeciwwłamaniowych w rewitalizowanych obiektach [szt.],
- Liczba wybudowanych systemów monitoringu w celu podniesienia bezpieczeństwa publicznego [szt.],

Monitorowane wskaźniki rezultatu:

- Powierzchnia poddana rewitalizacji [ha],
- Liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze [szt.],
- Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów [szt.],
- Powierzchnia obszaru objętego systemem monitoringu [ha],
- Liczba przystosowanych zabytków nieruchomości do nowych funkcji [szt.],
- Liczba zabytków nieruchomości, które zachowały dotychczasowe funkcje [szt.],
- Powierzchnia budynków poddanych renowacji [m²],
- Powierzchnia kompleksowo zagospodarowanej przestrzeni publicznej rewitalizowanego terenu [ha],
- Powierzchnia obszaru objęta ochroną przeciwpożarową i przeciwwłamaniową w rewitalizowanych obiektach [m²].
- liczba organizacji pozarządowych realizujących projekty społeczne na obszarze rewitalizowanym (szt)
- liczba turystów w objętych wsparciem w miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (szt),
- liczba wydarzeń kulturowych zorganizowanych w rewitalizowanej przestrzeni (szt)

Opis realizacji Zintegrowanego programu rewitalizacji pod kontem rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Biała Rawska

Działania	Realizatorzy	Harmonogram wdrażania	Wskaźniki realizacji działań	Źródła finansowania
Ograniczenie zjawiska bezrobocia				

Zintegrowany program rewitalizacji Miasta Białą Rawska

Stała współpraca z PUP w zakresie monitorowania problemu bezrobocia i podejmowania działań aktywizacyjnych	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Urząd Miasta i Gminy; Powiatowy Urząd Pracy;			Budżet państwa Budżet gminy
Organizowanie prac społecznie – użytecznych, robót publicznych, prac interwencyjnych, staży		Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Lb. osób uczestniczących w pracach społecznie-użytecznych pracach interwencyjnych, robotach publicznych, stażach.	Budżet państwa, budżet gminy
Promowanie działań na rzecz przekwalifikowania się osób bezrobotnych			Ilość ogłoszeń, liczba wydanych ulotek, plakatów spotkań promujących. Liczba organizowanych akcji promocyjnych.	Środki z funduszy strukturalnych, budżet gminy, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania promocyjne
Zawieranie i realizacji kontraktów socjalnych na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych			Liczba osób które zrealizowały kontrakty socjalne.	EFS, budżet gminy,
Organizowanie szkoleń, kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe			Ilość zorganizowanych szkoleń, kursów, liczba osób przeszkolonych	EFS/ Budżet państwa Budżet gminy
Współpraca i współdziałanie z instytucjami i organizacjami wspierającymi osoby bezrobotne		Praca ciągła	liczba spotkań.	EFS, Budżet państwa Budżet gminy środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty prywatne

Zintegrowany program rewitalizacji Miasta Biała Rawska

Realizacja projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego		Praca ciągła	Liczba osób objętych, projektami ilość projektów dofinansowanych z EFS.	EFS/ Budżet państwa Budżet gminy środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty prywatne
Udzielanie wsparcia materialnego			Liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia,	Budżet państwa Budżet gminy
Wzmocnienie systemu na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodzin				
Monitorowanie i diagnoza środowisk niewydolnych wychowawczo	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Urząd Miasta i Gminy; Placówki edukacyjne, kulturalne i sportowe; Kościół Sąd Rejonowy, Zakład Opieki, Zdrowotne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna jeżeli jest w zespole, organizacje pozarządowe, PCPR, GKRPA Policja; Lokalny biznes		Ilość przeprowadzonych wywiadów, ilość raportów z badań i analiz, ilość interwencji w środowiskach zagrożonych trudnymi sytuacjami życiowymi,	Budżet państwa Budżet gminy
Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin			liczba osób, którym udzielono porad,	
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi			liczba osób na rzecz których świadczona jest praca socjalna	Budżet państwa Budżet gminy
Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej			Ilość i rodzaj udzielonych zasiłków, liczba osób i rodzin objętych pomocą materialną, kwota udzielonej pomocy materialnej.	Budżet państwa Budżet gminy
Dożywianie dzieci w szkołach		Praca ciągła	liczba dożywianych dzieci.	Budżet państwa Budżet gminy
Organizacja wypoczynku letniego z rodzin ubogich			liczba osób korzystających z wypoczynku letniego, ilość wyjazdów, turnusów, wycieczek,	

Edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji		Praca ciągła	liczba osób uczestniczących w szkoleniach, ilość spotkań, szkoleń, akcji.	
Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży rodziców			ilość zorganizowanych imprez, spotkań, zajęć, liczba dzieci, młodzieży i rodziców biorących udział w zajęciach.	
Współpraca z jednostkami zapewniającymi opiekę dzieciom i młodzieży sądem rodzinnym, kuratorami			ilość spotkań, ilość instytucji zrzeszonych w ramach Zespołu; ,	
Zapewnienie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy				
Działania profilaktyczne i edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i rodziców	Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Urząd Miasta i Gminy; Placówki edukacyjne, kulturalne i sportowe, Komisja rozwiązywania		Ilość opracowanych i wdrożonych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców; liczba osób objętych programami;	
Stworzenie i funkcjonowanie grup wsparcia i samopomocy	Problemy Społecznych, Poradnie Odwykowe Policja, Kościół, organizacje		ilość i rodzaj grup wsparcia i samopomocy	
Funkcjonowanie sieci poradnictwa specjalistycznego psychologicznego prawnego, terapeutycznego	pozarządowe, media		Rodzaj i ilość godzin udzielanych porad specjalistycznych , liczba osób i rodzin, które skorzystały z różnych form poradnictwa.	

Zintegrowany program rewitalizacji Miasta Biała Rawska

Promocja zdrowego stylu życia			Liczba wydawanych ulotek, plakatów, liczba organizowanych akcji promocyjnych, liczba spotkań.	
Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie			Ilość i rodzaj wdrożonych programów terapeutycznych i interwencyjnych; liczba osób i rodzin objętych programem,	
Zapewnienie funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego			Liczba osób zaangażowanych w działalność Zespołu Interdyscyplinarnego;	
Wsparcie ofiar przemocy w rodzinie			Lb.osób objętych wsparciem, ilość wdrożonych programów terapeutycznych i interwencyjnych;	
Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy domowej			Ilość przeprowadzonych akcji informujących o zjawisku przemocy; ilość wydanych publikacji (ulotki, informatory, itp.);	
Zapewnienie działalności Miejsko-Gminnego Punktu Konsultacyjnego ds. Przemocy			Liczba osób korzystających z pomocy MGPKds.P,	
Rozwijanie systemu wsparcia na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych				

Zintegrowany program rewitalizacji Miasta Białą Rawska

Zapewnienie odpowiedniej liczby usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom niepełnosprawnym i starszym	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy społecznej; Kościół; Powiatowy Zespół Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie: Ośrodki Zdrowia Powiatowy Urząd Pracy,		Liczba godzin zorganizowanych usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom niepełnosprawnym i starszym, ilość osób korzystających z usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych,	
Diagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych	Właściciele nieruchomości, ŚDS		Ilość przeprowadzonych wywiadów, liczba raportów, analiz, zgłoszeń, publikacji.	
Rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych			Ilość działających wolontariuszy, ilość osób zgłaszających chęć pracy w wolontariacie, ilość osób, które skorzystały z pomocy wolontariuszy, ilość podpisanych umów, ilość zorganizowanych akcji pomocowych.	
Tworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla osób starszych			Lb. uczestników placówek wsparcia dziennego, ilość i rodzaj placówek wsparcia dziennego dla osób starszych	

Zintegrowany program rewitalizacji Miasta Biała Rawska

Zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych			Ilość pogadank, spotkań, sal multimedialnych, ilość zajęć świetlicowych, wycieczek, ilość spotkań seniorów., liczba osób korzystających z zajęć.	
Rozwój działań na rzecz integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych			Ilość imprez, spotkań, festynów, wycieczek integracyjnych, ilość uczestników.	
Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych			Liczba osób niepełnosprawnych, które zdobyły, lub podniosły swoje kwalifikacje zawodowe,	
Stworzenie grup wsparcia dla rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi			Ilość grup wsparcia dla rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi, liczba uczestników grup wsparcia;	
Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych			Liczba zlikwidowanych barier technicznych, komunikacyjnych, architektonicznych;	

Monitoring i ewaluacja Zintegrowanego Programu Rewitalizacji pod kontem rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Biała Rawska.

Monitoring kwestii społecznych będzie polegał na systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych uzyskanych od wszystkich realizatorów projektów. Proces ten będzie służył identyfikacji osiąganych wskaźników i rezultatów oraz porównanie ich zgodności z założeniami Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Miasta Białą Rawska. Monitoring będzie również narzędziem kontroli zgodności działań z przyjętym harmonogramem. Opracowanie Zintegrowanego Programu Rewitalizacji pod kontem rozwiązywania problemów społecznych nie jest samo w sobie receptą na sukces, konieczne jest podjęcie działań mających na celu konsekwentne wdrażanie, czuwanie nad realizacją i kontrolowanie przebiegu działań.

Organem odpowiedzialnym za realizację polityki władz miasta i gminy na poziomie operacyjnym jest Burmistrz Miasta i Gminy Białą Rawska, na którym w świetle obowiązujących przepisów spoczywa zarządzanie bieżącymi sprawami gminy.

Na podstawie zgromadzonych materiałów statystyczno - analitycznych koordynator do spraw rewitalizacji będzie dokonał oceny efektów cząstkowych osiągniętych w wyniku realizacji zadań i działań.

Bezpośrednim wykonawcą założonych celów, działań i zadań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej, który jest współkoordynatorem podejmowanych działań, przy czynnym współudziale jednostek organizacyjnych funkcjonujących na terenie gminy, jak i innych zaangażowanych podmiotów. Monitoring będzie prowadzony przynajmniej raz w roku, po zakończeniu roku budżetowego. Może on być prowadzony przez:

- koordynatora do spraw rewitalizacji i pracowników Urzędu Miasta i Gminy wskazanych przez Burmistrza,
- pracowników socjalnych M-GOPS,
- radnych Miasta i Gminy Białą Rawska

Wskaźniki monitoringu:

Wskaźnikami oceny monitorowania rozwiązywania problemów społecznych będą:

- ilość uruchomionych działalności gospodarczych;
- ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych;

- liczba osób mających problemy opiekuńczo – wychowawcze, którym udzielono pomocy;
- liczba osób uchronionych przed przemocą w rodzinie;
- liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe;
- ilość zorganizowanych kampanii na rzecz profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej oraz liczba osób, do których dotarły materiały i ulotki informujące o zagrożeniu związanym z tymi patologiami w ramach systemu sieciowej pomocy;
- liczba zorganizowanych zajęć, imprez, głównie dla dzieci i młodzieży, mających na celu rozwój zainteresowań oraz promocję zdrowego stylu życia;
- procentowy wzrost liczby mieszkańców zadowolonych z jakości życia w mieście i gminie;
- ilość nowych form działalności gospodarczej,
- liczba rolników którzy przejdą proces reorientacji zawodowej
- liczba nowopowstałych grup nieformalnych
- ilość działających zespołów, grup, kół, klubów
- ilość powstałych klubów seniora
- ilość zmodernizowanych obiektów i infrastruktury komunalnej dla funkcjonowania instytucji i organizacji ze sfery rozwiązywania problemów społecznych;
- ilość zlikwidowanych barier architektonicznych;
- zapewnienie transportu dla osób niepełnosprawnych.

Rezultaty działań:

- poprawienie mobilności zawodowej mieszkańców gminy,
- podniesienie poziomu przedsiębiorczości społeczności lokalnej,
- uwzględnianie potrzeb osób niepełnosprawnych,
- stworzenie warunków do zdobycia nowych kwalifikacji,
- spadek poziomu ubóstwa,
- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji (w ramach budowy społeczeństwa informacyjnego)
- podniesienie kwalifikacji mieszkańców,
- poprawa adaptacyjności mieszkańców,

- wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Zintegrowanego programu Rewitalizacji. Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji programu. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z Programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działań,
- poprawianie błędów,
- dla celów odpowiedzialności,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów,
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów,
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy,
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów,
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Ewaluacja ZPR będzie dokonywana w trakcie prac nad dwuletnim raportem z wdrażania. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Zintegrowanego Programu Rewitalizacji.

Tendencją ostatnich lat jest przenoszenie ciężaru działalności związanej z realizowaniem polityki społecznej – zgodnie z zasadą partnerstwa samorząd-terytorialny różnych szczebli, organizacje społeczne oraz podstawowe grupy społeczne, jak rodzina czy sąsiedztwo. Aby uzyskać sukces w realizacji programów lokalnych niezbędne jest uzyskanie uczestnictwa i wzmocnienie społeczności lokalnej oraz jednostek poprzez pozyskanie współpracy wszystkich przedstawicieli lokalnych organizacji i instytucji działających na terenie gminy, a także szukanie sprzymierzeńców ponadgminnych. Niezmiernie ważną sprawą jest także pozyskiwanie środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego na:

- przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- przeciwdziałanie dyskryminacji,
- wyrównywanie szans.

W przypadku pojawienia się problemu społecznego, lub gdy jednostka lub grupa znajdzie się w trudnej sytuacji życiowej, której nie może sama przezwyciężyć, każda społeczność wypracowuje sobie wówczas systemy wsparcia. Dbałość o to, aby jednostki i rodziny znajdujące się w trudnych warunkach miały dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania, staje się wówczas głównym celem władz samorządowych. W systemie polityki społecznej pomoc społeczna uzupełnia system zabezpieczenia społecznego i jest adresowana do kręgu osób lub grup szczególnego ryzyka, które znalazły się poniżej progu bezpieczeństwa socjalnego. Istotną sprawą jest, aby oprócz działań doraźnych, ratunkowych, uruchamiano jak najwięcej programów wzmacniających i wspomagających systemy wsparcia społecznego, to jest działań zgodnych z zasadą pomocniczości.

Opracowany Zintegrowany Program rewitalizacji obejmuje diagnozę i wskazuje cele w zakresie polityki społecznej, wykorzystując posiadane zasoby i środki finansowe lokalnego samorządu oraz środki finansowe pozyskiwane z Unii Europejskiej.

Celem Zintegrowanego Programu Rewitalizacji jest usuwanie negatywnych zjawisk społecznych, dążenie do wypracowania zasad równego dostępu do dóbr i usług socjalnych, a także integracja lokalnej społeczności, oraz tworzenie warunków przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Zintegrowany Program rewitalizacji jest dokumentem stanowiącym informację o występujących problemach społecznych oraz deficytach w tym zakresie. Daje możliwość dokonania wyboru priorytetów właściwego podziału środków budżetowych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej.

ZASADY REALIZACJI PARTNERSTWA I PARTYCYPACJI ORAZ WSPÓŁPRACY W ZAKRESIE PROWADZONEJ REWITALIZACJI MIASTA BIAŁA RAWSKA

Program powstał w procesie partnersko-eksperckim, z wykorzystaniem wniosków płynących z partnerskich, diagnostycznych, prowadzonych spotkań konsultacyjnych ze specjalistami z dziedziny rewitalizacji, Urzędem Ochrony Zabytków, architektami i urbanistami Politechniki Łódzkiej, opracowań eksperckich oraz na podstawie dialogu z pracownikami Urzędu Miasta Białą Rawska. Przeprowadzono również konsultacje społeczne Zintegrowanego Programu Rewitalizacji oraz jego Aktualizacji. Dialog społeczny podjęto również na etapie opracowywania wariantów koncepcji rewitalizacji historycznego centrum Miasta Białą Rawska. Odbyły się również spotkania partnerskie głównych beneficjentów prowadzących działania rewitalizacyjne, rewaloryzacyjne.

Na podstawie dyskusji i decyzji uczestników spotkań zdecydowano, iż program rewitalizacji Miasta Białą Rawska w przyszłym okresie programowania powinien być dokumentem operacyjnym, wdrażającym zapisy Strategii Rozwoju Miasta Białą Rawska a obszary przeznaczone do rewitalizacji powinny być traktowane jako motor rozwoju. Jeśli zaś chodzi o projekty rewitalizacyjne, podkreślono konieczność budowania systemu wsparcia obszarów zdegradowanych poprzez zwrócenie większej uwagi na inicjatywy lokalne i wykorzystanie ich w procesie tworzenia projektów, jak również partycypacyjnego tworzenia dokumentu. Efektem spotkań eksperckich było wypracowanie założeń do zintegrowanego programu rewitalizacji.

Prace nad przygotowaniem zintegrowanego programu rewitalizacji rozpoczęła seria konferencji dotyczących zintegrowanych działań rewitalizacyjnych prowadzonych przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, Politechnikę Łódzką Politechnikę Warszawską i Uniwersytet Łódzki, które odbyła się w Warszawie i Łodzi. Inicjująca seria spotkań włączających środowiska z obszarów rewitalizacji, bądź

działających na rzecz obszarów i mieszkańców z obszarów kryzysowych sprzyjała wymianie doświadczeń wszystkich partnerów i beneficjentów procesów naprawczych.

Uczestnikami procesu przygotowania dokumentu byli również mieszkańcy miasta, organizacje pozarządowe i aktywiści.

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd poddany analizie problemów: społecznych, gospodarczych i przestrzennych (infrastrukturalnych i środowiskowych).

Program rewitalizacji zawiera:

- powiązania programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na różnym szczeblu;
- analizę czynników i zjawisk charakteryzujących potrzeby rewitalizacji,
- zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizacji,
  - planowany efekt rewitalizacji wraz z określeniem celów rewitalizacji,
  - analizę dopełniających się wzajemnie przedsięwzięć,
  - miejsce przeprowadzenia danego przedsięwzięcia, szacowaną wartość przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, ocenę w odniesieniu do przyjętych celów programu,
- charakterystykę, tj. ogólny zbiorczy opis innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych w szczególności zawierający ich rodzaj, charakter i zakres,
  - mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji,
  - szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji wraz z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE),
  - analizę włączenia społeczności lokalnej i przedsiębiorców w procesy rewitalizacji,

- system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji wraz z ramowym harmonogramem,
- system monitorowania i oceny programu rewitalizacji w zakresie skuteczności działań rewitalizacyjnych.

Zintegrowany Program Rewitalizacji Miasta Białą Rawska uwzględnia mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i podmiotów prywatnych i grup aktywnych działających na terenie Miasta i Gminy Białą Rawska w procesie planowanych procesów rewitalizacyjnych poprzez aktywną komunikację prowadzącą do upowszechnienia zamierzeń rewitalizacyjnych i rewaloryzacyjnych wśród przyszłych beneficjentów, jednostek organizacyjnych miasta, podmiotów prawnych i prywatnych właścicieli.

Zakładane mechanizmy współpracy włączania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów prawnych i grup aktywnych na terenie Miasta Gminy Białą Rawska w proces rewitalizacji:

- prowadzenie spotkań konsultacyjnych w Urzędzie Miasta w Białej Rawskiej z udziałem podmiotów planujących realizację projektów uzupełniających prowadzone zamierzenia w kierunku przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych,
- umieszczenie informacji na stronie internetowej Urzędu Miasta Białą Rawska oraz na tablicy ogłoszeń informacji o wskazanym terenie przeznaczonym do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych,
- **kluczowym działaniem jest zapraszanie do współpracy wszystkich grup interesariuszy, w tym szczególnie społeczność obszaru wskazanego od rewitalizacji, użytkowników, przedsiębiorców i organizacje pozarządowe,**
- zaproszenie inwestorów do aktywnego włączenia w planowane procesy rewitalizacyjne z zakresu zamierzeń mogących uzupełniać szeroki zakres działań rewitalizacyjnych ze wskazaniem możliwych źródeł finansowania planowanych prac,
- spotkania i dyskusje oraz konsultacyjne z mieszkańcami i partnerami służące wypracowaniu końcowej edycji koncepcji rewitalizacji,

- **program zakłada dokumentowanie udziału w nim różnych grup interesariuszy w celu weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia społecznienia.**
- zamieszczanie bieżących informacji dotyczących planowanych działań rewitalizacyjnych na stronie internetowej Urzędu Miasta Biała Rawska,
- prezentacja dla mieszkańców koncepcji architektoniczno-urbanistycznej obszaru wskazanego do rewitalizacji,
- konsultacje koncepcji architektoniczno-urbanistycznej obszaru wskazanego do rewitalizacji z mieszkańcami Miasta i Gminy Biała Rawska,
- promocja zamierzeń rewitalizacyjnych,
- artykuły w prasie lokalnej,
- monitorowanie i przedstawianie wyników realizacji prowadzonych prac

Program w szerokim stopniu uwzględnia partycypację społeczną wpisaną w procesy rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie prowadzonego procesu zarówno na etapie diagnozy, programowania osiągnięcia celów, wdrażania zaplanowanych działań i monitorowania osiągniętych rezultatów.

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA JAKO FUNDAMENT DZIAŁAŃ NA KAŻDYM ETAPIE TWORZENIA ZINTEGROWANEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIAŁA RAWSKA

Gmina
Biała Rawska

Jesteś tutaj: Strona główna » Rewitalizacja

Menu główne

- » Dane teleadresowe
- » Nasza lokalizacja
- » Położenie
- » O Gminie
- » Walory turystyczne
- » Rys historyczny
- » Zabytki
- » Organizacje i instytucje
- » Informator
- » Kultura i edukacja
- » Kalendarz imprez kulturalnych 2015
- » e-kultura

Rewitalizacja

OGŁOSZENIE

Burmistrz Białej Rawskiej zaprasza na spotkanie w dniu 28.10.2015r. godz. 18.00 w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury ul. Wojska Polskiego 9, w sprawie konsultacji projektu dokumentu pn. „Zintegrowany program rewitalizacji Miasta Biała Rawska”.

Z programem można zapoznać się na stronie internetowej www.bialarawska.pl w zakładce *Rewitalizacja* oraz osobiście w pokoju nr 23. W przypadku braku wymaganego quorum wyznacza się drugi termin konsultacji na dzień 04.11.2015r. godz. 18.00.

Burmistrz Białej Rawskiej
/-/Wacław Jacek Adamczyk

- [zpr_biala_rawska_1.pdf](#)
- [zpr_biala_rawska_2.pdf](#)
- [zpr_biala_rawska_3.pdf](#)

Wiadomości

- » Aktualności
- » Komunikaty
- » Przetargi

Wyszukiwarka

Unia Europejska

Protokół

sporządzony w dniu 04.11.2015r. z II zebrania w sprawie konsultacji projektu dokumentu pn. „Zintegrowany program rewitalizacji Miasta Biała Rawska na lata 2015-2022”.

Na zebraniu byli obecni mieszkańcy Miasta Biała Rawska zgodnie z załączoną listą obecności, która stanowi załącznik do protokołu. Zebranie odbywa się ponownie w II terminie, ze względu na brak wymaganego quorum podczas I zebrania.

Zebranie otworzył p. Zbigniew Szcześniak –Zastępca Burmistrza Białej Rawskiej.

Spośród zebranych zostało wybrane prezydium zebrania składające się z przedstawiciela Burmistrza oraz trzyosobowa komisja uchwał i wniosków w składzie:

1. Zbigniew Szcześniak
2. Andrzej Walczak
3. Tomasz Mirkowski
4. Dariusz Zalewski

Szczegółowego omówienia dokumentu dokonał p. Zbigniew Szcześniak. Przedmiotem konsultacji jest dokument pn. „Zintegrowany program rewitalizacji Miasta Biała Rawska na lata 2015-2022” opracowany w 2015r. na zlecenie władz Gminy Biała Rawska. Program rewitalizacji jest dokumentem planistycznym zawierającym zespół działań rewitalizacyjnych podejmowanych w oparciu o wspólną zintegrowaną i zrównoważoną strategię mającą na celu ograniczenie koncentracji problemów przestrzennych, społecznych i gospodarczych na określonym obszarze Miasta. Głównym celem rewitalizacji Białej Rawskiej jest podniesienie estetyki i funkcjonalności tkanki urbanistycznej w obszarze rewitalizowanym wyznaczonym w programie, ożywienie społeczne obszaru, stworzenie warunków do jego rozwoju i marginalizacji negatywnych zjawisk społecznych oraz poprawa jakości życia mieszkańców w aspekcie infrastrukturalnym, społecznym i gospodarczym.

Ramy czasowe „Zintegrowanego programu rewitalizacji Miasta Biała Rawska na lata 2015-2022” pokrywają się z obowiązującą perspektywą finansową i będzie on

stanowił podstawę do ubiegania się o środki zewnętrzne w tym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

Mieszkańcy w toku dyskusji mieli możliwość zadawania pytań dotyczących dokumentu.

Pan Władysław Walczak zapytał czy władze planują wprowadzenie zmian w ruchu samochodowym przez centrum Miasta, gdyż w niektóre dni przejazd przez miasto jest utrudniony. Odpowiedzi udzielił Burmistrz p. Wacław Jacek Adamczyk wskazując, że planowana obwodnica byłaby rozwiązaniem tego problemu, ale w okresie najbliższych kilku lat Zarząd Dróg Wojewódzkich nie planuje realizacji tej inwestycji.

Innych pytań nie było.

Mieszkańcy w głosowaniu jawnym jednogłośnie zaopiniowali pozytywnie przedstawiony dokument.

1. *Beata Staszczak*
2. *Katarzyna Domińska*
3. *[Signature]*
4. *A. Walczak*

Protokół sporządziła:

Wioletta Major

Ankiety przedstawiane mieszkańcom i wyniki konsultacji społecznych

ZINTEGROWANY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA BIAŁA RAWSKA

Szanowni Mieszkańcy Miasta Biała Rawska

W celu poprawienia jakości życia mieszkańców Miasta Biała Rawska, Urząd Miasta aktualizuje **Zintegrowany Program Rewitalizacji Miasta Biała Rawska**. Obejmuje on działania, mające na celu ożywienie zdegradowanego obszaru historycznego centrum miasta, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, rozwoju gospodarczego i odbudowy więzi społecznych.

Zintegrowany Program Rewitalizacji to dokument określający kierunki działań rewitalizacyjnych. Stanowi on formalną podstawę do złożenia wniosku na pozyskiwanie m.in. środków europejskich na działania związane z rewitalizacją. **Dlatego zwracamy się do Państwa z prośbą o aktywne wzięcie udziału w pracach nad Programem.**

Poznanie Państwa zdania w kwestii rewitalizacji Miasta Biała Rawska pozwoli na sformułowanie programu możliwie bliskiego oczekiwaniom mieszkańców naszego Miasta.

Dlatego **podjęliśmy badania sondażowe i tą drogą zwracamy się do Państwa z prośbą o wzięcie w nich udziału i wypełnienie kwestionariusza ankiety**. Wyniki badania posłużą do aktualizacji Zintegrowanego Programu Rewitalizacji. Badania mają charakter anonimowy.

Bardzo liczymy na Państwa głos w dyskusji na temat rewitalizacji Miasta Biała Rawska, dziękujemy za czas poświęcony w związku z wypełnieniem ankiety.

Wacław Jacek Adamczyk
Burmistrz Białej Rawskiej

ZINTEGROWANY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA BIAŁA RAWSKA

**Ankieta związana z aktualizacją
Lokalnego Programu Rewitalizacji
Miasta Białą Rawska**

**Prosimy zakreślić znakiem „ X ” właściwą odpowiedź lub wpisać ją w
wykropkowane miejsca.**

1. Czy jest Pan/Pani zainteresowana(y) prowadzeniem własnych prac w ramach prowadzonych działań rewitalizacyjnych.

TAK	NIE

2. Czy utożsamia się Pan/Pani z Miastem i jego tożsamością lokalną związaną głównie z sadowniczą tradycją miejsca.

TAK	NIE

3. Jakie aspekty podejmie Pan/Pani w wyniku prowadzonych działań rewitalizacyjnych.

RODZAJ DZIAŁANIA	TAK	NIE
Remont elewacji		
Ekspozycja pod parasolami		

4. Czy rozważają Państwo rozróż działalności?

TAK	NIE

5. Jakie problemy społeczne Pani/Pan zdaniem występują w historycznym centrum Miasta?

RODZAJ PROBLEMU	Tak	Nie
Brak współpracy		
Słaba integracja		

lokalnej społeczności		
Emigracja z miasta młodych		
Inne - jakie		

6. Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z aktualnych warunków miejsca zamieszkania?

TAK	NIE

7. Na jakie przedsięwzięcia, które zamierzają Państwo zrealizować w ramach działań rewitalizacyjnych, chcieliby Państwo otrzymać wsparcie finansowe?

.....
 .....
 .....

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY

Ankieta konsultacji społecznych dotycząca proponowanych rozwiązań ujętych w opracowanych wariantach koncepcji rewitalizacji centrum Miasta Białą Rawska

Układ ulic:

1. Rondo
2. Skrzyżowanie

Przestrzeń centralna:

1. Makieta
2. Obrys Ratusza

Przystanek autobusowy

1. Na rynku
2. Poza rynkiem – ul. Jana Pawła II

Elementy charakterystyczne

1. Kobieta rozdająca jabłka pod drzewem
2. Jabłko
3. Inny (jaki?)

Uwagi:

MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZINTEGROWANEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIAŁA RAWSKA

DOFINANSOWANIE Z MINISTERSTWA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO Z PROGRAMU „DZIEDZICTWO KULTUROWE”:

Dotacje z MKiDN można otrzymać w ramach następujących priorytetów Programu „Dziedzictwo Kulturowe”:

- **PRIORYTETU**
OCHRONA ZABYTKÓW
- **PRIORYTETU**
WSPIERANIE DZIAŁAŃ MUZEALNYCH
- **PRIORYTETU**
KULTURA LUDOWA I TRADYCJA
- **PRIORYTETU**
OCHRONA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH
- **PRIORYTETU**
OCHRONA I CYFRYZACJA DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
- **PRIORYTETU**
MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

W ramach poszczególnych priorytetów dofinansowywane są projekty przeznaczone na rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych, rozwój instytucji muzealnych, ochronę zabytków archeologicznych, tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego oraz na ochronę zabytkowych cmentarzy. Priorytety ulegają zmianie w poszczególnych latach. W ostatnim czasie zaczęto dostrzegać potrzebę dotowania zabytków archeologicznych i kultury ludowej oraz zabytkowych cmentarzy.

Największe dotacje zostają przekazane na rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych, a najmniejsze na tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego.

Beneficjentami mogą być wyłącznie podmioty prawa polskiego – właściciele i użytkownicy obiektów zabytkowych, osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego, inne jednostki organizacyjne takie jak: samorządowe jednostki kultury,

kościół, związki wyznaniowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, organizacje pozarządowe.

Wysokość udzielanego dofinansowania wynosi do 50 % nakładów koniecznych określonych w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 roku.

Minimalna wnioskowana kwota dotacji wynosi:

- 25 000 zł na zabezpieczenia przeciwwłamaniowe i przeciwpożarowe;
- 75 000 zł w pozostałych przypadkach.

Beneficjent może złożyć do poszczególnego priorytetu maksymalnie 3 wnioski w jednym roku, a realizacja projektowanych zadań może odbywać się wyłącznie w ciągu roku, w którym dotacja została przyznana. Natomiast refundacja dotyczy kosztów poniesionych w ciągu trzech lat poprzedzających rok złożenia wniosku.

Ocena wniosku obejmuje:

- ocenę wartości merytorycznej - maksymalnie można uzyskać 60 pkt: najwyżej punktowana jest konieczność przeprowadzenia prac wynikająca ze stanu technicznego zabytku - 30 pkt, czas powstania, wartość historyczna, artystyczna, naukowa - 20 pkt, figurowanie na Liście UNESCO - 5 pkt, uznanie za pomnik historii - 5 pkt,
- ocenę wartości społecznych - maksymalnie 20 pkt za publiczną funkcję zabytku,
- ocenę wartości organizacyjnej, maksymalnie 20 pkt, w tym 10 pkt za profesjonalne przygotowanie aplikacji, 10 pkt za procentowy udział wkładu własnego lub środków pozyskanych z innych źródeł.

DOFINANSOWANIE W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014 – 2020

- Oś Priorytetowa VIII: Ochrona Dziedzictwa Kulturowego i Rozwój Zasobów Kultury.

W ramach priorytetu inwestycyjnego wsparciem objęte będą kompleksowe zadania związane z ochroną i udostępnieniem, w tym turystycznym, zabytków o znaczeniu ogólnopolskim i światowym, w tym znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO i liście obiektów uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii.

W ramach inwestycji odnoszących się do ochrony dziedzictwa kulturowego wspierane będą projekty z zakresu ochrony, zachowania i udostępnienia, w tym turystycznego, zabytkowych obiektów o znaczeniu ponadregionalnym, dotyczące renowacji zabytków nieruchomych wraz z otoczeniem, konserwacji zabytków ruchomych i ich digitalizacji (w przypadkach kiedy została ujęta jako element projektu).

Poziom dofinansowania nie może przekroczyć 70 % kosztów kwalifikowanych.

DOFINANSOWANIE Z NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków opracowuje co 4 lata listę preferencyjną zabytkowych parków i ogrodów dla Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w celu finansowania prac z zakresu rewaloryzacji założeń zieleni (parków, cmentarzy). W celu kandydowania obszarów do zamieszczenia na w/w liście potrzebna jest akceptacja Wojewódzkiego Konserwatora zabytków. Za jego pośrednictwem następuje zgłoszenie.

DOFINANSOWANIE W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO na lata 2014 -2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego

Podział środków w ramach funduszy strukturalnych został scedowany dla każdego województwa poprzez Regionalny Program Operacyjny. Dofinansowane projekty są to kluczowe dla regionu inwestycje o charakterze wielkoskalowym. Inwestycje muszą być ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji i wykazywać wpływ na rozwój regionu oraz ożywienie społeczno - gospodarcze terenów zdegradowanych.

Finansowanie zadań RPO dla województwa łódzkiego jest możliwe głównie w ramach osi priorytetowej VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu

Priorytet interwencyjny 6c Zachowanie, ochrona i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Projekty składane w działaniu VI dotyczą rewitalizacji i rewaloryzacji zdegradowanych obszarów przemysłowych, powojaskowych, mieszkaniowych oraz terenów zieleni historycznych struktur miejskich.

Należy podkreślić, że przy ocenie projektów punktowane jest m. in. uwzględnienie zadania w Wojewódzkim programie opieki nad zabytkami dla województwa łódzkiego, wpisanie obiektu i obszaru do rejestru zabytków, ustanowienie parku kulturowego.

Beneficjentami mogą być: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki sektora finansów publicznych, kościoły i związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS, przedsiębiorcy.

Dofinansowanie z EFRR wynosi 85 % wydatków. Dla projektów objętych pomocą publiczną, dotacja unijna wynosi do 50 % wartości w przypadku, gdy pozostałe 50 % zostanie dotowane z budżetu państwa.

Nie została określona minimalna ani maksymalna wartość projektów ani minimalna i maksymalna kwota wsparcia.

DOFINANSOWANIE Z BUDŻETU WŁASNEGO URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO W ŁODZI

Urząd Marszałkowski w Łodzi podjął działania w celu ratowania zabytków, uruchamiając od 2008 roku środki na rewaloryzację obiektów i obszarów zabytkowych.

Sejmik Województwa Łódzkiego dnia 12 stycznia 2010 r. uchwałą nr L/1463/10 przyjął Regulamin określający zasady, tryb udzielania oraz rozliczania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków województwa. W myśl § 2 w/w uchwały dotację celową można uzyskać w celu wykonania opracowań projektowych i badawczych, przeprowadzenia prac konserwatorskich zabytków nieruchomych, ruchomych i archeologicznym zdefiniowanych w art., 6 ust. 1 pkt. 1, 2, 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 r. Ponadto obiekt lub obszar zgodnie z w/w ustawą musi być wpisany do rejestru zabytków, posiadać duże znaczenie dla dziedzictwa, znajdować się w granicach administracyjnych województwa łódzkiego i być udostępniany społeczeństwu.

Beneficjentami mogą być właściciele i użytkownicy zabytków. Wysokość przyznawanych dotacji stanowi do 50 % ogółu nakładów. W przypadku obiektów

o wyjątkowych wartościach zabytkowych bądź wymagających podjęcia natychmiastowych prac naprawczych dotacja może wynosić do 100% nakładów.

Udzielenie dotacji wymaga złożenia wniosku i spełnienia w/w wymogów formalnych. Następnie podlega opinii Komisji i jest rozpatrywane przez Sejmik Województwa Łódzkiego.

DOTACJE Z BUDŻETU WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTEKÓW

Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków zgodnie z art. 74 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 roku udziela dotacji na prace konserwatorskie obiektów wpisanych do rejestru WKZ. Regulamin przyznawania dotacji stanowi, że mogą być dotowane prace mające na celu zachowanie i ochronę materialnego dziedzictwa. Wojewódzki Konserwator Zabytków przyznaje środki na prace rewitalizacyjne i zabezpieczeniowe zabytków przed skutkami klęsk żywiołowych, kradzieżami i nielegalnymi wywozami za granicę. Dotowane zabytki winny pełnić funkcje publiczną.

Beneficjentami dotacji podobnie jak w przypadku środków pozyskiwanych z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi mogą być: właściciele i użytkownicy zabytków. Również ich wysokość wynosi do 50 % nakładów a gdy zabytek posiada wyjątkową wartość lub jego stan wymaga podjęcia natychmiastowych prac dotacja może osiągnąć do 100 %.

Komisja oceniając wniosek uwzględnia: stan zabytku, wartość i czas powstania, uznanie za pomnik historii, rzetelność realizacji zadań, wysokość środków własnych oraz pozyskanych z innych źródeł.

Ostateczną decyzję przydziału środków podejmuje Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków.

DOTACJE Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przyznawane są dotacje na projekty z zakresu ochrony dziedzictwa. Środki przeznaczone są na przeprowadzanie rewaloryzacji założeń zieleni, wykonanie prac leczniczo-pielęgnacyjnych drzew w zabytkowych alejach oraz starodrzewów na terenach gmin.

